

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak			
Helyben:		Vidéken:	
Égész évre	12 korona	Égész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy hóra	1 "	Egy hóra	2 "

Felelős szerkesztő
Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legméréselőbbi árszámítás mellett vételnek fol

Gazdasági törekvések.

Debreczen, jan. 8.

A még csecsemőkorát élő huszadik század gazdasági irányzata már teljes határozottsággal kezd kibontakozni. Az új irányzat fő jellemvonása: jóvátenni azokat a bűnöket, amelyeket az előző korszakban hatalomra jutott kapitalizmus és merkantilizmus követett el; — s ennek megfelelően két oldalról folyik a támadás a hatalmon levő irány ellen. Az egyik a hatalmával visszaélő nagytőke ellen irányul, s a kisemberek védelmi szövetezésében mutatkozik; a második az elfajult merkantilista irány ellen támadt föl s a minden oldalról lenyűgösött, elnyomott mezőgazdaság bilincseinek föloldását tűzte ki célul maga elé.

A XIX. század kezdetével mindinkább a tőke vette át a vezérszerepet a gazdaságban. A munka, amely ez előtt elsőrendű tényező volt a termelésben, alárendelt jelentőségűvé súlydult le, s ennek első sorban a szoros értelemben vett munkások érezték meg hátrányait. De itt meg nem állott a tőke hódító útjában, mindjobban elhatalmasodva magához fűszálta a kisebb tőkéséket is, s amelyek ellentálatok beolvasszó törekvéseinek, azoknak működését elnyomta, elszibbasztotta. Ennek lett eredménye az a körülmény, hogy igazán szá-

mottevő csakis a nagytőke lett; — s a munkások sorsát követte a kistőkésék: kisiparosok és kiskereskedők helyzetének rohamos súlyedése.

A kapitalizmus első korszaka megteremtette a munkások védekezését: a szocializmust, majd a vele többé-kevésbé összefüggő munkáskamarákat a sztrájkokat, a különféle amerikai munkásintézményeket, bíróságokat és egyebeket: a második korszak pedig megteremtette a munkások sorából kiemelkedő kisemberek védekezési eljárását: a szövetezést.

A kistőkével rendelkező termelők tehetetlenek voltak a nagytőkével szemben, amely súlyosan nehezedett rájuk és elnyeléssel fenyegette őket. Védekezésükben a legtermészeisebb módszert választották; a nagytőke ellen nagy tőkével küzdeni. Amíg az egymagában álló kisember tehetetlen a kapitalizmus falánkságával szemben, sikeresen veheti föl a küzdelmet ellene, ha tömörülve számos magához hasonló erejű érdektársával, számottevő erővel lép ki a porondra. Régi mese igazsága tanította meg az embereket ez eljárásra: a fiait összetartásra buzdító apa regéje, aki megmutatta, hogy az összekötött rőzsét a legerősebb ember sem képes összetörni, míg ha alkotórészei széthullanak: az egyes vesszőket a gyermek is szét-törheti.

Amennyire fáj bizonyos köröknek a szövetezési eszme hatalmas fölrendülése és hódítása, (pp oly jaigatva nézik a mezőgazdaság érdekében támadt új küzdelmet. Azt talán már nem is kell komolyan venni, ha egy mindenre alkalmas jelszót a liberálizmust igyekeznek föl használni, helyesebben: kihasználni ellene. A liberálizmust sokféleképpen magyarázzák, de azt már lehetetlen belémagyarázni, hogy aki liberális. annak tétlenül kell néznie, mint fojtja meg az erős a gyöngét. A liberálizmustól nem lehet azt követelni, hogy aki hurkot érez a nyakán, ellenállás nélkül engedje meg azt összehuzni. A kapitalizmus nyomán hatalomra jutott merkantilista irányzat pedig hurkot tett a mezőgazdaság nyakára. Hatalmi elvakultságában nem vette észre, hogy ő is csak addig uralkodhatik, amíg a mezőgazdaság létérdekei nincsenek megtámadva.

De a mezőgazdaság fölvette a küzdelmet s bár a legszelebb nyuljhozzámot: a liberálizmust igyekeztek vele szembeállítani senki sem halgat a mosolyt érdemlő vészharangra, az egész világon agrárius irányzatok keletkeznek, nem véve ki még azt az országot sem, amelynek mezőgazdasági művelésre nincsenek alkalmas körülményei s amely a gépe és tőke hazája: Angliát.

Az elnyomottak küzdelme ez a fékte-

Tárcza.

A malom alatt.

Írta: Lenski Iván.

Az eget szürke fellegek borították. Csöndes őszi eső szitált és néma csönd honolt. Ameddig a szem ellátott, mindenütt pihent az élet, a természet téli álomba szenderült. Egyedül voltam a mezőn átvezető kis ösvényen. Széles lebernyegembe burkolózva busan haladtam a fűrészmalom felé. Kutyáim is kedvetlenül futkostak előttem; nekik sem tetszett ez a szomorú idő.

Már távolról megpillantottam a malmot és a mellette levő kis házikót, amelynek kéményéből gyöngye füstfelleg szállingózott a magasba.

A fából összetákolt malom oldalfalai helylyel közel korhadtak voltak már s bárszonyos moha lepte el a faszindelyes tetőt. A keskeny kis fahíd alatt a patak nabjai csobogtak...

Ráléptem a hidra és rátámaszkodtam a rozoga karfára. Nézetem, mint fatnak tova a habok és halgattam a malomkerék sugását, azután odamentem a malom ajtajához. Az ereszt alatt egy magas természetű parasztember üldögélt. Mezteláb volt és kezében egy nagy farkós botot tartott. Fekete bozontos haját széleskarimájú posztókalap fűdte. Simára borotvált barna arca valami magasabb értelmiséget árult el és arczifejezése egy elszegényedett festőművészre emlékeztetett. Szája körül valami titkos fáradalmat kifejező

vonás húzódott és csillogó szemével föl nézett a magasba, mintha valami különös dolgot szemlélné.

Jól ismertem ezt a szegény embert. Vak volt a szerencsétlen. A finnek országának volt lakója és Sámuelnek, vagy másképp Szamusának hívták. Itt lakott a fivérével, a malom közelében.

Odaléptem hozzá és kezemmel megérintettem széles, hatalmas vállát. Örömtől sugárzott az arca, amikor megragadta jobbomat és sokáig rázta a kezem.

— Oh, uram — szólt nagynehezen törve az orosz nyelvet — csak hogy megint itt van. A jó Isten áldja meg!

— Hogyan, Szamusa, hát megismersz? — kérdeztem tőle és melléje telepedtem.

A fejével lassan bólingatott.

— Hát hogyan ismerném meg? Oh, nagyon jól ismerem. Régóta nem volt már itt, jó uram. Hogy vannak odahaza?

Szemeivel föltekintett a borongós égre.

— Mindnyájan egészségesek, Szamusa.

— Hála legyen a jó Istennek — mondta megalégedetten.

— De mondd csak, mit csinálsz, mivel töltöd el napjaidat?

— Mit csináljak? Itt üldögélek egész nap és hallgatom, hogy mit beszélnek a többiek.

Ajkai fájdalmasan megremegették.

— Nem tudsz semmit sem dolgozni?

— Oh, dehogyan nem! Fát fűrészelek és a fatömbökről lehántom a kérget. Hisz mint napszámos dolgozom itt, — szólt mintegy sértődötten.

— S télen?

— Télen rendszeren a szobában üldögélek és alszom. Oh hisz aludni olyan jó. Az ember mindon bajt elfelejt.

Fájdalmasan felsóhajtott.

A kutyák hozzánk futottak és megugatták a szegény Samusát. Elkergettem őket.

— Ne bántsa ezeket a hü állatokat, uram — és kezével simogatni akarta őket.

— Előbb még — folytatta — jó anyám is itt élt velünk. Szóval tartott, dalolgatott nekem és annyira szeretett... Most már az is a temetőben nyugszik, szegény. — E szavaknál könnyük toltak Szamusa szemébe.

— Régóta meghalt már az édes anyád?

— Egy esztendeje.

Egy pillanatra csönd lett. A malom kereke is megállott, csak a víz csobogott tovább. — Valami bus érzés nyomta a szívemet.

— Köszönöm uram, — szólalt meg újhól Szamusa — hogy eljött hozzánk. Ön nagyon jó hozzám, az Isten is áldja meg. A többi urak még csak szóba sem állanak velem. Bizony, ha valaki gazdag, egészséges és semmi baja nincs, nem igen toródik a szegény emberrel.

Némán hallgattam a szomorú panaszt. Igaza volt a szegénynek. Vegignéztem rajta, csodálatmal erőteljes természetét és szánakozással tettem el iránta, hogy mégis olyan tehetetlen.

— Régóta elvesztetted már a szemed-világát, Szamusa? — kérdeztem tőle.

Rámtekintett homályos szemével és halkán felelt:

len zsarnokság ellen, szövetkezés és agrarizmus egyaránt. Hogy az elnyomónak ez nem tetszik, az természetes. De ez a küzdelem a győzelmet nem fogja megakadályozni.

Ez a jelen gazdasági törekvéseinek két legkiemelkedőbb mozzanata.

A nagyvilágból.

— **Forrongások Spanyolországban.** A pyrenai félsziget izgatott kedélye sehogysem tud lecsillapodni. A különböző városokból naponta érkeznek a hírek lázongó lakosságról, koldushadseregről, munkászavargásokról. Barcelona-ból jelentik, hogy több ezer munkanélküli keresztülvonult San-Andrés, Mortin, Gracisa, Badalona falvakon és kövekkel dobálták a gyárakat. Több dolgozó munkást tétlenség is bántalmaztak. A rendőrség meg akarja védelmezni a gyárakat, ami által összetűztek a munkátlannal. Erre lovaskatonák segítségét vették igénybe, s a roham alkalmával több lázongó súlyosan megsérült. A katonaság elfoglalta az utcákat és visszaszorították a békétlenkedőket.

— **Barbár francia tengerészek.** A Times-nek táviratozzák az újzélandi Wellingtonból, hogy a Hebrida szigetek körül egy francia kereskedelmi hajóról megszökött egy benszülött hajóinas. A hajó a benszülöttekre lövöldözött, majd a kikötés után összerombolták a benszülöttek házeit. Edgelle hittérítőháza az iskoát, a templomot felgyújtották. — A hajó alkalmazottjait a villai tengerészeti bíróság vonta felelőségre s megvonták tőlük a szabad hajózás jogát. Kártérítést nem ítéltek meg.

— **Rablás a vonaton.** Charkowból sürgönyzik, a Jekaterinoszlav-vasut egy személyvonatán egy irodaszolgától elloptak egy zacskót, melyben 30.000 rubel volt. Az iro-

— Tizenhatsz évvel
Megborzongtam.

— Szegény Szamusa! — csuszott ki a számon akaratlanul.
A rezkifejezése olyan különösnek tetszett.

— No de — vetette közbe — meg is érdemeltem.

— Megérdemelted? Hogyan?

— Ezzel bűnhődtem vétkeimért.

Bozontos feje széles mellére hanyatlott.

Tudtam, hogy mit tart bűnének. Fiatal korában elcsábított egy leányt, akinek az anyja nem engedte meg, hogy feleségül vegye, bár ő jóvá akarta tenni hibáját. Engedelmeskedett. Halvász idején aztán, amikor a halászokkal kint járt a tengeren, meghűtötte a szemét és megvakult. A leány pedig más-hoz ment nőül és a kis leánykát a maga gyermekének nevelte föl. Ezzel el volt titkolva bűne a világ előtt, de ő mégis bűnének tartotta azt, hogy egykor szeretett. Pedig hányan vannak, akik súlyosabban vétkeznek és mégsem bűnhődnek meg tettükért!

Főlsóhajtottam.

— Mi az oka uram, hogy ön olyan mélyen sóhajtott? — szólt mosolyogva. — Talán valami baja van?

— Nehéz az élet, Szamusa! — feleltem busan.

— Eh, azt nem igen hinném — mondotta kétkedően. — Hisz önnek mindene van: egészsége, jó szülei, gazdagsága. Nem kell gondolnia semmire sem.

— Minden mulandó, Szamusa.

— De hát ki gondol mindig a mulandóságra, — szólt nevetve.

— Olykor csak mégis rágegnél az ember.

daszolgának sikerült a tolvajt, akit egészen a város belsejéig üldözött, elfogni. A pénz 3000 rubel kivételével megtalálták.

— **Mormonok Európában.** Egy német világlap a mormonokkal foglalkozván, azok európai terjeszkedéséről ír. Eszerint Németország nagyobb városaiban vannak templomaik, ahol gyűlésekre szoktak összejönni, ahogy ők az istentiszteletüket nevezik. A mormonok az olyan élvezetekről, mint a szeszesitalok, kávé, tea, dohány, teljesen lemondanak. Valótlán állítás, mintha a többnejűség mellett szónokolnának. Bennünket a német lap tudósításának ama része érdekel, mely magyarországi mormontelepről tesz említést. Tudunkkal mormon hittérítés nálunk nincsen, valószínű tehát, hogy a berlini mormon egyház jelentése kissé túlzottan akart beszámolni az amerikai vallás hódító sikereiről.

A kisbirtokért.

Debreczen, jan. 8

Azok között a kérdések között melyekre a legutolsó idők eseményei reá tereltek a figyelmet nincs egy sem mely fontosabb és sürgősebb volna annál, mely a kisbirtokos oszály, vagy mondjuk röviden, a magyar parasztság talpra állítására irányul. Az az illuzió, mintha 1848-ban megtettünk volna mindent a földnepeért, s vele szemben a legokosabb politika a be nem avatkozás politikája lassankint széteszlett. Néhány év óta már az ellenkező járja s Darányi a mint egy ellenzéki főlshózó a pénzügyi bizottságban legutóbb is megjegyezte, szinte sokat is próbál tenni a kisemberi érdekében. A legfontosabb kérdés, a jelzáloghitel kérdése azonban érintve alig volt, megoldva pedig éppen nincs.

— Bizni kell Istenben, — szólt ünneplés hangon, szinte kenetteljesen. — Ő majd segít rajtunk.

Hallgattam. Mit tudta ez a szegénylelkű ember azt, hogy mennyi apró-cseprő baja van egy civilizált embernek!

Az ajtó nyikorogva kinyílt és rajta egy fiatal pórléány lépett ki. Elénkbe állt és fejével biccentve köszöntött.

— Ki van itt? — kérdezte Szamusa.

A szomszédból jött át egy fiatal leány, — szóltam a szegény világtalanhoz és lefesztem neki a leányzót.

— Ah — sóhajtott Szamusa és szótlanul, helybenhagyólag bólingatott a fejével.

— De hát mért nem szólsz hozzá? — kérdeztem meglepetten.

Mosolygott.

— Süketnéma a szegény.

Ránéztem a leányra. Semmi külső rendellenességet nem vettem rajta észre, ami elárulhatta volna fogyatékosságát. — Olyan volt, mint a többi pirosposzsgás, üde arcú fiatal leányzó — és mégis... ki volt köztük az emberi társaságból. Mosolyogva nézett reám és ráült egy szemben fekvő fatömbre.

— Igen bizony, nagyon sok baj is van ám ezen a világon — sóhajtozott Szamusa. — A szegény megboldogult molnárné is tíz éven át volt vak és béna.

— Tíz éven át!

— Bizony uram, és ezalatt az idő alatt egymagam voltam csak mellette.

Vak segíti a világtalant!

— S mit csináltál nála? — kérdeztem kíváncsian.

— Hát — megforgattam az ágyban — hiszen szegény meg sem tudott mozdulni.

Annvi azonban bizonyos, hogyha a dolgot hagyjuk felfődni, úgy amint eddig hagytuk, parasztságunk nagy része nem fogja ki kerülni az elbukást. Ma hitelre szorul de hitelle vagy egyáltalán nincs, vagy olyan drága, hogy kamata iölemészti a kis telek jövedelmét. Kezdődik a hiu vergődés, a rab-szolga munka és végül a licitáció vagy kivándorlás.

Olyan nemzetnek, mely komolyan gondol jövőjével, s olyan nemzedéknek, mely az ősi örökséget épségben akarja átadni az utódoknak, nem volna szabad eltűnni azt, hogy az országban egyetlen évben 514.000 birtok cseréljen gazdát s az új teher többlete megüsse a 329 millió koronát.

Sokáig tartott míg a léhasághoz szokott közvéleményét ezeknek a száraz kérdéseknek nagyfontosságáról meglehetett győzni. Most azonban már túl vagyunk rajta. A segítés módjaira nézve azonban ma is erősen szétágazók a vélemények.

Horánszky szépsi beszédében merészen dobta oda az általános tehermentesítés eszméjét s az általa intonált kompánynak köszönhetjük részben azt, hogy a pénzügyi bizottságban szóvá tették ezt a kérdést is. Itt igazán jellemző ellentétek merültek föl. A Kosuth párthi Bartha a kinek a dolgok szerint a szabad társadalmi akcióért kellene lelkesülni minden reményét az állami beavatkozásba veti, a munkát állami intézetré bizná, a melynek megyei főlkja leménnék. A záloglevelek árfolyamát es kelendőségét direkt állam garanciával akarja biztosítani és nem gondol azzal, mily szép idők következneek reá és pártjára, ha Bánffy redivivus közvetlenül a választás előtt találná hogy az ellenzéki választók hitelképessége az utolsó

Aztán meg daloltam neki, adtam neki inni, annivalót...

— Daloltál is neki?

— Igen, igen uram, — mosolygott Szamusa — hisz ez az egyedüli vigaszom. Oh, valamikor nagyon jó hangom volt ám!

— Dalolj csak valamit — kérleltem.

— De hiszen ön nem is érti meg a szöveget — szólt nevetve.

— Sebaj, csak dalolj már valamit.

Közben egészen beesteledett. Köröttünk mélyen halgatott a természet, mindenütt csönd honolt. Csak odabent forgott egyre a malomkerék és úgy hallatszott, mintha valami aitató dalt dudolgatnának.

Szamusa szeméi újra fölragyogtak és arczán néma fájdalom kifejezése ült. — Befogott egy dalba, egy mélabus aótába, a melylyel mintha elakarta volna siratni a szomorú természetet. Bus volt a dal, mint ami, ilyen bus annak a népnek a lelke, amelyből fakadt...

Ugy hangzott, mint valami mély panasz mint egy fájdalmas sóhajtas...

Szürke felleg takarta fölöttünk az eget Szürke színű volt a távoli láthatár és hideg nyirkos, szomorú volt minden, minden ami körülvett bennünket.

S úgy rémlett előttem, mintha a szürke ködből egy eltorzított arcz, az élet meduza képe vigyorgott volna ránk...

Hát nem telt e be az áldozatok száma ezzel a két szerencsétlennel, akik előttem voltak?

Ránéztem a siketnéma leányzóra: mozdulatlantul ült a helyen, szinte bután bámult maga elé. A vak Szamusa ellenben halkan dudolta a szomorú dalt, mintha a szegény finn nemzet panaszát sóhajtozta volna el busan, szivettépően.

időkben szerfölött hanyatlott és nem adna nekik pénzt, jutalmul azért mert mertek az övével ellentétes nézeten lenni. Vajon ennek a szervezetnek sulya alatt nem roppana össze még a keménytarkóju választók gerince is?

Hieronymi ellenben nem lelkesül az intézetért, hanem csak is állami támogatást kér akcióhoz melyet a vidéki takarékpénztárak bevonásával akar fejleszteni. A pénzügyminiszter kijelenté hogy a kormány fejleszti a kisemberek hitelet, de veszedelmes vállalkozásba menni nem hajlandó. Védelmezte a Kisbirtokosok Földhitelintézetét mely annak idején állami támogatással alakult és jó szolgálatokat tesz az ügynek.

Ezt ellagadni éppen nem akarjuk, s azt is jó szívvel vesszük, hogy zálogleveleit itt hon helyezi el. Annyi azonban bizonyos, hogy a terjedő kórságot megakadályozni nem bírta. Ehhez nincsen elégséges eszköze. E mellett kölcsönöknek átlagos nagysága emelkedésben van s 3000 korona körül mozog. Az igazán kisemberek tehát kiesnek működése köréből. Leginkább azokon segít, a kik nem tartoznak az igazán gyöngékhez. Aig is tehet másként. Minder azonban nem változtat azon, hogy a probléma megoldva nincsen.

Sókan vannak, kik azt hiszik, hogy az Országos Hitelszövetkezet lenne hivatalos is segíteni. Ez az intézet azonban nincsen ugy szervezve, hogy ezt megtehesse. De hivatása sem az, hogy a jelzálogos kölcsönök terén gyökeres munkát végezzen. Főadata a személyes hitel kultiválása. Egy olyan kölcsönökre szoruló országban mint a miénk, nem csekély feladat ez és a beavatottak előtt nem titok, hogy mai eszközeivel nem lesz képes ennek sem megfelelni. A törvényhozás nem bocsátott 60 millió koronát rendelkezésére, mint megtette berlini kollégájának a porosz kormány. E mellett törlesztéses záloglevelek kibocsátása nem is tartozik hatáskörébe.

A megoldást mind a mellett ez uton kell keresni s azt hisszük, hogy az állam bizonyos kedvezések biztosítása és a folyton fejlődő szövetkezeti hálózat igénybevételével létesíthetne olyan középponti intézetet, mely a jelzálogos kölcsönök terén azt a szerepet játszaná, a melyet a személyes hitelnél ma az Országos Hitelszövetkezet játszik. Némiképpen aránylag csekély anyagi támogatás mellett ez könnyen el lenne érhető.

Belföldi dolgok.

Tisza Kálmán programbeszéde. Tisza Kálmánnak, mint megirtuk, az abrudbányai választók följánlották a jelöltséget, miután képviselőjüket, Ebergényi Sándort a belügyminisztériumba titkárnak nevezték ki. Tisza Kálmán a jelöltséget elfogadván, a napokban mondja el programbeszédét, azonban tekintettel gyöngékedő állapotára, az ősz politikus nem megy Abrudbányára, hanem a választók jönnek el hozzá. Az abrudbányai közönségnek, mint a B. H. írja, gróf Tisza István fogja tolmácsolni atyja szavait.

A hegyvidéki akció. A pénzügybizottság mai ülésében érdekes és teljesen megnyug-

ató felvilágosításokat nyújtott Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a hegyvidéki ruthén akcióról. Rámutatott az ottani hitbizományi uradalom birtokosának és képviselőjének jóakaratára és előzékenységre, a mely az akció megkezdését lehetővé tette; felsorolta, mit és mily irányban tett eddig a kirendeltség, hogy kis bérletek, állatok kizárása, hitel- és fogyasztási szövetkezetek által az ottani lakosság gazdasági helyzetén javítson s ha természetes is, hogy érdekelentétek merülnek fel az akció nyomában, de ez a kormányt nem indíthatja arra, hogy az akcióból kivonja magát, sőt hogy megnyíre sikeres az akció, mutatja eklatánsul az a körülmény, hogy a szomszédos megyék az akció kiterjesztését kérik. A miniszter felvilágosító és tájékoztató nyilatkozataiból meggyőződhetik a közvélemény, hogy a hegyvidéken valóban az a hazafias népművelő munka folyik, a melyet a kormány programjába felvett s a mely erős támaszt nyer újabban a Hegedus Sándor kereskedelmi miniszter által megindított ipari akción is.

A boerok szabadságharcza.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 8.

Az angol és a német lapok körül kiütött a háboruszkodás. A német újságok — különösen a háborúellenesek — egész terjedelmében közölték dr. Valentin orvos levelét, amelyben az angolokat azzal vádolja, hogy a boer asszonyokat és leányokat a táborokba hurcolják és a tisztok tudtával, velük a legalávalóbban bánanak. Mi ezekről a halatlan visszaélésekről — eredeti értesülések nyomán — már hetekkel előbb megemlékeztünk. A Daily Mail nyílt levelet intézett Brodrich hadügyminiszterhez, ki azonban az egész közvéleményt valótlannak állította. Roberts lord szintén nyilatkozott egy angol újságban, és ő is koholt rágalomnak mondta dr. Valentin értesítéseit.

A czáfolatok azonban nem döntik meg a levélben közölt adatok igazságát legalább a közvélemény nem ad hitelt a czáfolatoknak, mert élénk emlékében van, hogy annak idején Hobhouson asszony levelei is valótlanságoknak mondtak, holott a későbbben közzétett hivatalos statisztika igazat adott a bátor nő leleplezéseinek, és csak az ő felépülésének köszönhető, hogy a központosított táborokban az állapotok megjavultak.

Külömben hosszas hallgatás után ismét megszólalt.

Akárhogy is vigyáznak rá, sikerült ismét néhány levelet becsempésznie az angol lapokba. Az egyik levélben ezt írja:

Remélem, az angol nép számon tartja a boer kivégzéseket. A boerokat sorban felakasztják, — állítólag gyilkosság címén — valójában, mert boer kommandókhoz csatlakoztak, el nem tudván viselni a túrhetetlen hadijog rendelkezéseit. Három ártatlan embert akasztottak fel Hannoverben; négy nyilvános akasztás volt Cradockben, Somersetban, Middleburgban és Burguersdorpban, három ember Graff Reinset, ötöt pedig Colesberg környékén lőttek föbe; csak legutóbb is egy husz éves ifjút lőttek agyon Graff Reinsetben. Ugy hallom, Kenhardtban is volt

ugyanakkor egy sor kivégzés s egyéb bűntényára nemkülönben.

Valószínűleg Kitchener lord, vagy Milner kormányzó nem fognak késni nyilatkozni tükben megczáfolni Hobhouson asszony újabb leleplezéseit; de hogy a bátor angol nő nem nagytitok, azt olvasóink jól tudják, mert eredeti értesüléseink az általa felhozott kegyetlenkedésekről már többé kevésbé beszámoltak.

Külömben Hobhouson felszólalása éppen jókor jött, talán ez megemlíti Sheepers boer tábornok életét, kit az angolok most esetleg nem mernek halálra ítélni.

A tábornok tegnap volt a haditörvényszék előtt, de kihallgatása után elhalasztották a tárgyalást, mert Sheeperst kínos betegség gyöttri.

Sheepersnek haditörvényszék elé való állítása egyike a legégbekiáltóbb igazságtalanságoknak. Ez a csodálatos bátorságu tábornok oranzsi állampolgár. Kihallgatásakor ő maga is ezt erősítgette; de a bíróság kimondta, hogy fokföldi lázadó és így valószínű, hogy halálra fogják ítélni.

Sheepers az ellen a vád ellen, hogy egy angol kémlet agyonlővetett, azzal védekezett, hogy feljebbvalójának, Dewetnek parancsára cselekedte és így a hadijog értelmében nem vonható azért felelősségre.

Ha csak a közvélemény felháborodása meg nem menti a hőselektü tábornokot, akkor halála biztos.

Egyről-másról.

Viszontlátás.

Megérkezett a katona,
Kit elvittek Boszniába,
Csataterén, harezhevében,
Odamaradt a féllába.

Megy az utcán szorult szívvel,
Tépelődik: várja e még
Az a leány, kit szívéhez
Forrasztott sok kedves emlék!

És hogy benyit a szobába,
Szívéhez kap keseregve:
Borus arcczal lép elébe
Egy fiatal szép menyecske.

A párbajellenes mozgalom ugylátszik ismét csak hamvába fog tuladozni. Hogyun is lehetne eredményt várni e mozgalomtól, mikor maguk a honatyák járnak elől rossz példával,

Egy vasutast fegyelmi alá fogtak és büntetésből áthelyezték, mert említeni merészelte nyomorúságos helyzetüket. Ugylátszik még ma is akadnak az emberek között, kik keresztre feszítik az igazságot,

Boldogságának az
Örökre sirt ása,
Kit elcsüggesztett az
Élet csalódása.

A nap, mint mozgó orv. Régióta hiszünk az emberek, hogy a nap melegét összegyűjtés és mint erőforrást mechanikai munka végzésére használják fel. Az alap eszme abból áll, hogy a napsugarakat homoru

tükrök segítségével gyűjtőpontba gyűjtik, ahol nagymennyiségű meleg halmazódik össze. Ezt a kísérletet végezték Los-Angeles amerikai városban is, ahol az összegyűjtött napmeleg által a gőzgép vizét tizlő erő nyomasztó gőzzé alakították át. A kérdés illetően való sikeres megoldása a munka elérésének új módszerét eredményezi ugyan, de ha a nap nem süt, nem hajtható a gép sem. Már pedig zakadozott üzemet nem használhat a mechanika.

Két és félmillió korona kép Pierpon Morgan, mint Párisból írják: Rafael híres Padua Madonáját két és félmillió koronaért megvette. Az amerikai milliós saját képtárát fogja a becses művel gazdagítani. Előbb azonban a londoni Royal Academyben állítják ki, hogy az angol közönség is megismerhesse. Ez az összeg nem is olyan magas mert Eugénia volt francia császárné egy millió frankot fizetett érte 1879-ben. A vagyos Amerika ismét értékes műemléktől fosztotta meg Európát,

A munka embere.

Debreczen, január 8.

Puky Gyula főispán első beköszöntőjével megnyerte mindenkinek rokonszenvét; megnyerte mindazok tiszteletét, kik az emberben a munkaképességet, a munka iránt érzett tervékenységet becsülni tudják.

Az új főispánt nem nagyhangú frázisok, nem a divatos áramlatok üres szópuffogásai vezérlik magas hivatása teljesítésénél, hanem az igazi demokrata szellem, mely bizonyos előjogok kizárásával a munkát becsülni meg és ennek alapján von itéletet az ember felől.

Fájdalom, nagyon kevés ma még az ily hivatalnok száma. A sógorság, komaság kora még nem tűnt el sem a városi, annál kevésbé a megyei életből. Van-e tehetőség az illetőnek vagy sem, az másodrendű kérdés, fődolog, hogy helybeli születésű legyen, rokonsági összeköttetésekkel dicsekedhessék.

Hogy ezzel nem nagyot mondtunk, azt mindenki tudhatja, aki ismerős a városi hivatalok labirintusával. Találhatunk ott igen sok, mesterségükből kivédett, tehetség nélküli alakot, kik a sógorság, komaság révén kerültek hivatalba, megfosztva ezzel egy — esetleg képzett egyént — a bejuthatástól. Hogy aztán az ilyen végzett mesterember, bukott kereskedő milyen munkát képes teljesíteni, azt minden józanészű ember elképzelheti.

Puky Gyula főispánnak úgy tisztes multja, mint jelenlegi diszes állása azt bizonyítja, hogy ő a munka embere. Nem a rangot, nem a vagyoni képességet, nem a családi összeköttetéseket nézi ő hanem a tehetőséget, a munkaképességet. Épen ez ad nekünk reményt ahhoz, hogy ezentúl vége lesz a sógorság, komaság révén való hivataloskodásnak, hanem eljő az idő, mikor Debreczenben is méltányolni fogják a tehetőséget nem kérdezve tőle: *«v a j h, k i ő é s m e r r e a h a z á j a ?»*

A seprő elindult és seperni fog. A munka embere nem fogja tűrni, hogy érde-

metlen alakok grasszáljanak a hivatalokban. A pipázó klubok feloszlanak s dolgozni fog mindenki, vagy pusztul meg nem érdemelt helyéről.

Ezt várjuk Puky Gyula főispántól, mint a munka emberétől és a reményünkben bizalommal tekintünk felé.

NAPIHIREK.

— **Előfizetőinkhez.** Tisztelettel kérjük előfizetőinket, sziveskedjenek a következő évnegyedre előfizetéseiket megújítani. Kérjük azokat is, kik a lap árával hátralékban vannak, sziveskedjenek ezt mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

— **Az adózók érdekében.** Felhívtnak mind azon adózók kiknek ingatlan birtokán bekebelezett tartozásuk van, hogy az erre vonatkozó a bevallási i v e k e t legkésőbb 1902 Január 31 ig saját érdekükben beadni. elnemulasszák, mert ezen határidőn túl beadott vallomási iverk figyelembe nem vétetnek, egyben értesítettnek az érdekeltek, hogy az erre vonatkozó vallomási iverk a város főházánál 30 számú szobában az adóügyi iroda helyiségében beszerezhetők. A városi Tanács adóügyosztálya.

— **A névtelen levelek.** Annak idején városszerte méltó felháborodást keltettek azok a névtelen levelek, amelyekkel ismeretlen egyének elárasztották a debreczeni társadalom szereplő tagjait. Kiméretlen támadás, gyanúsítás és fenyegetés dominálta ezeket. A rendőrség egész halom ilyen levél birtokába jutott s ezek alapján megindították a nyomozást, hogy a névtelen levelek íróina nyomára leljenek. Három férfi ellen merült fel gyanu, a kik ellen a királyi ügyészség meg is kérte a vizsgálatot. A vizsgálat folyamán írásszakértők véleményét is meghallgatták. Ez a vélemény abban kulminál, hogy a névtelen levelek betűi hasonlítanak a gyanúsítottak írásához, ámde ezzel szemben ők határozottan tagadásba vették, mutha bár milyen részük is lenne a névtelen levelek keletkezésére és írásában. A debreczeni vizsgáló bíróság most hozta meg határozatát s ezzel a további vizsgálatot beszüntette. A királyi ügyészség a beszüntető határozatot megfellebbezte a vádtanácsba, a mely közelebbi ülésén dönt a kényes ügyben.

— **Debreczen város egészségügye** Dr. Sár váry Gyula, Debreczen város tisztifőorvosa városnak egészségügyéről a következőket jelentette a tegnapi tartott közigazgatási bizottsági ülésen: A közegészségügyi viszonyok december hónapban kedvezőtlenebbek voltak, mint az ezt megelőző hóban, mert több megbetegedési és több haláleset fordult elő. A megbetegedések leginkább a légzőszervek hurutus és lobos bántalmaiból és torokgyulladásból állottak. Heveny ragályos betegségek közül a kanyaró és vörheny kisebb terjedésben járványosan uralkodott, míg a ronszó toroklob, hőkhurut, hasihagy máz esetek szórványosan észleltettek. Vörhenyben 14 eset közül 11-et a károségekre esik. Kanyaróban egy, ronszótoroklobban és hasihagy mázban három három haláleset fordult elő.

— **Nádudvariak a főispánnal.** A legutóbbi megyei közgyűlésen tudvalevőleg szóba került a belügyminiszter egy határozata, mely szerint a Nádudvaron székelő szolgabírószágot

Szoboszlóra helyezi át. A nádudvariak már több ízben gyűléseztek és tiltakoztak az illetően önkényes áthelyezés ellen, de — mint értesülünk — utóbb végleg elhagyta őket a türelem. Elhatározták tehát, hogy csúf törtökön egy 200 emberből álló küldöttséget menesztenek Puky Gyula főispánhoz és tiltakoznak a szolgabírószágot áthelyezése ellen.

— **Népesedési statisztika.** Az elmúlt hónapban születet 120 fiu és 110 leány. Ezek közül törvénytelen volt harmincz. Ugyanezen idő alatt meghalt 95 fiu és 70 nő, összesen 165. A születési esetek tehát ötvenhat esettel multak felül a halálozásokat,

— **Orvosrendőri vizsgálat a piacon.** Tegnap orvosrendőri vizsgálat volt a piacon, amely alkalommal a piacra hozott és elarusításra szánt különféle élelmi cikkek kifogástalanoknak találtattak.

— **Egy mérnök balesete.** Pogány Armin mérnök, ki a gépjavitó műhelynél van alkalmazásban szerencsétlenül járt tegnap. A püspökladányi Worshington vizsgálata alkalmával jobbkezének mutatóját a körmöt és húst erősen megsértette, úgy, hogy a gyógyulás husz napot vesz igénybe. Nagyobb bajtól azonban tartani nem lehet és a mérnök ur továbbra is használhatja mutatóujját.

— **Hűséges hitvestárs.** Furcsa meglepetés érte Tóth Sándor mozdonyvezetőt. Mig ő odajárt a gőzmasinával, felesége, mivel nem volt összeesküdvé, minden értékes butordarabot összepakolt és elvitte a Simonffy-utczába. Tóth Sándor jelentést tett erről a rendőrségnek s ennek segítségével az ingóságokat visszavitette. Hogy a hűséges hitvestársat is visszafogadta-e, arról hallgat a krónika.

— **A leintett tanfolyam.** Nemrégiben egy Nagy Lajos nevű ember holmi »Polgári iskolai előkészítő tanfolyam« ra hívta fel a közönség figyelmét a hírlapok útján. Nála — ugymond a felhívás — havi 10 koronáért (utólag fizetendő) bárki tanulhat annyit, hogy a polgári iskola bármely osztályáról sikeres vizsgát tehet. A tanfelügyelőséghez beadott egy kérvényt, melyben a tanfolyam megnyitására engedélyt kér és noha ezt a törvények értelmében megtagadták tőle, Nagy Lajos az ujságokban hirdette, hogy a tanfolyamot megnyitja, csak jöjjön mindenki, a ki tanulni akar. A tegnapi közigazgatási bizottsági ülésen, a tanfelügyelő jelentést tett a dologról, mire a bizottság kimondotta, hogy az ilyen kétes tanfolyamok felállítását nem engedélyezi, de ha mégis megnyitná az illető a tanfolyamot, a rendőrség figyelmébe fogja ajánlani.

— **A szerelmes díjnok.** Hajdu-Böszörményben szenzációt rögönzött Kovács Zoltán díjnok. A fiatal ember halálosan belebolondult egy szép leányba, aki azonban nem viszonzta szerelmét. Ez a hidegség annyira elkészerítette Kovácsot, hogy öngyilkossági elhatározásból kikapta a zsebkését s négy helyen súlyos sebet ejtett magán. A szerelmes díjnokot behozták a kózkórházba. Sebe nem veszélyes és mihamar felgyógyul.

— **Tavaszi fuvalmak.** Aranyos napsugár kacserkodik velünk. Tulegosan kallati magát, pedig már beteltünk a szép idővel és téli fagyra, zuzmarára, hóföregetre áhítunk. Mert az idő dolgában konzervatívek vagyunk. Nem szivesen zökkenünk ki a ren-

des korékvágásból s borsózik a háunk az időbeli abnormitásoktól. Az időbeli furcsaságok láttára attól félünk, hogy megszűnik az egyensúly, félrebillen a mérleg, s ki tudja mi lesz az ingatag földgolyóbisból. De a prózai embert, a ki nem törődik a világ sorával és az asztronómiai tünetekkel, — nemkülönben aggasztja e melag tavaszi fuvalom. A vidékről, bércek aljáról, a hol ilyenkor rendszeren mélységes hólepel fed be mindent, rügyek fakadását, piros bimbók fásítását jelenítik, s a télnek széles e hazában hirehamva sincsen. A jóstehetséggel megáldott „időpróféták”-nak gunyolt emberek összeránczott homlokkal következtetnek az enyhe téliből fagyos tavaszra. Mert, ha tél közepén bimbó fakad, nem kerülnek-e kikeletkor hólepel alá a virágzó bokrok s nem fagyasztja-e el a kalászt csirájában a sokáig késő zord téli idő?

A csillagászoknál, a balsejtelmekkel éltel időjósoknál bölcsebben cselekszik, a ki nem aggaszt az abnormis időjárás, a ki nem kutatja a jövődőt, hanem örvend a napsugárnak, az enyhe fuvalomnak s a felhőtlen égboltozatnak, melyben nyáron is ritkán van részünk. Ki tudja, nem szabadul-e el már a közel jövőben messze északon holmi kóbor északi szellő, mely téli tájképpé változtatja az aranyzománczos nyári tájat, fehér lepel borítja a barna szántóföldeket, ezüst esillému tükörrel a folyókat, vizeket, szürke téli köddel az egész mindenséget?

— **Tolvaj tanonc.** Sallai Sándor nevű tanonc Richer Károlynál volt alkalmazásban. A fiu azonban unta a munkát s megszökött gazdájától, magával vivén ötven korona készpénzt, melyet Richertől lopott el. A kalandos természetű fiu nekiindult a világnak s bebarangolta fél Magyarországot, míg végre ismét visszakerült Debreczebe. A piacon Fehér Mihály rendőrbiztos felismerte és hirtelenében elfogta. A fiunál még tíz forintot találtak.

— **Kéz a gép alatt.** Nagy szerencsétlenség érte Kovács Ferencz bértes Monostor-Pályiban. Szénát aprított a szecskavágó gépen, mely egy véletlen pillanatba elkapta a jobb kezét s könyökig szétépte. A szerencsétlenül járt embert behozták a közkórházba, hol amputálták a kezét. A szerencsétlenül járt s teljesen munkaképtelenné lett embernek felesége s öt apró gyermeke van.

— **Anyja és testvérgyilkos.** Szentpéteryvári rólegy elvetemedett fiatal embert undort keltő bűnére értesülünk. Corráldemar nemrég végezte a középiskolákat. Mint egyetemi hallgató könnyelmű életet élt s ledér nőkkel töltötte idejét. Minden pénzt elköltött s hogy ismét pénzhez jusson, atyjának szobájába ment s miután senki sem volt otthon felhasználta az alkalmat rég eltökélt rablási terve végrehajtására. Munkája közben azonban meglepte édesanyja és két nővére. — Corráldemar rájok vetette magát s nehogy áru löi legyenek, megölte mind a hármat. A gyilkosság után elmenekült de elfogták s most a börtönben várja jól megérdemelt büntetését.

— **Véletlen bikaviadal.** A spanyol Las Palmas kikötőjében érdekes jelenet játszódott le. Argentínából gőzös érkezett, mely a szigetén levő híres tehenészet számára nemes fejű állatot. A kirakás éjszaka történt s a hajcsárok körülbelül 50 bikát tereltek a város felé. A bikák egyszerre nekivadultak, ide oda száguldtak az utcán s remegésbe ejtették a bögésük által álmukból felzavart lakosságot. A férfiak fegyverekkel látták el magu-

kat s valóságos éjféli bikaviadalt rendeztek, míg végre a hajnali órákig valahogyan istállóikba terelték Argentina bikaszűlötteit. Tizennégy értékes bika azonban bellepesztult a kergetésbe. A várost még most is izgatottság uralja.

— **Eladó szőlő.** A martinkán 4 nyilas szőlő hozzátartozó épületekkel együtt eladó. Értekezhetni lapunk kiadó hivatalában.

Meghalt a férje után.

Egy család boldogtalansága.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 8.

Bájos arab rege mondja a szeretetről, két igaz szív kapcsáról a következőket: Mikor az Isten megteremtette a világot, leszórt a földre egy óriási zsák kettészelt mogyorót. Mindegyik más és más. Ezek azután vándor utra indultak, szállingóznak a levegőben néha összetalálkoznak, de megint elválnak. Így megy ez addig míg párjára nem akad a fél mogyoró. A földön ilyenkor összetalálkozik két szív és együtt marad addig míg összetartanak a mogyók.

Ki tudja megmondani, hogy mi az alkatrésze annak a szeretetnek, ami egymáshoz lánczol két szívet? Hol terem az a titkos erő, a mely kimondja egy szempillantás alatt, hogy ez a tied, csak azzal lehetsz Boldog? Hát tulvilági szeretet van e és miért? Egyáltalában miért szeret valaki?

Megható példája a szeretetnek a siron tul vató szeretetnek, játszódott le most végtelenében Szegeden. Sokan emlékeznek arra a szomorú tragédiára, amely öthét előtt történt Szegeden mikor Vágó (Hauer) Gusztáv vasuti ellenőr hirtelen lefordult hivatalos helyiségében a székéről és meghalt. Megölte a szíve.

Gyermekeit nem hagyott hátra csak hűséges fetesége Szávits Irén a mogyoró fele — siratta a veszteséget.

Nagy volt ez a gyász nemesak az egész családban de főképen a hitvesi szívben. A kedves halottat nem lehetett amugy könnyen elfelejteni, annak a lelke visszajár késő éjszakákon és beszél az itt maradt párjával, sok sok mindenről ami félbe szakadt az élet folyamán.

De ez még nem elég. A szerető feleség nem leli otthon a nyugalmát, hiszen csak a temetőben csitul el némiképen a buskomorsága. Igaz, hogy ott egészen más lesz de mit bánja ő ha szél zug, esőt sötét s vihar csak kiballag naponkint a temetőbe s lerokadva a sirra zokogja ki szívének tengernyi keservét.

A családi tűzhely nem marad üresen, ott van az édes anya, a jó testvérek, akik rajongó szeretetükkel iparkodnak enyhíteni a keserűségét. Mikor pedig idehelyezik tesvér bátyját, Szávits Kornél honvédszázadost még nagyobb az öröm. Együtt vannak valamennyien. Nem azt akarják, hogy feledjen a hitves, csak ne szenvedjen. Enyhítik a bánatát jószággal, vidámsággal, — de hasztalan minden.

És itt jött a hitvesi siron tul szereltragikuma. A frissen hantolt sir olyan hűvös, az időjárás nem alkalmazkodik a kegyelet megnyilatkozásához, szegény Vágóné

ott szedte magába azt a gyilkos kórt, amely négy nappal ezelőtt ágyba döntötte. Csak naponkint kijárt elvesztett jó párjának a sirjához és ott sirdogálta el szívszakasztó bánatát. Megfázott itt és az influenza ugyan csak gyorsan végzett vele: harmincz nappal később követte ő is férjét, gyászba borítva most már a saját véreit is.

Színház.

MŰSOR.

Szerdán, január hó 8 ikán bérlet 81 ik szám »C« — ujdonságul először: A páholy. Bohózat 3 felvonásban.

Csütörtökön, január hó 9 én, bérlet 82-ik szám »A« másodsor: A páholy.

Pénteken, január hó 10 én, bérlet 83 ik szám »B« — Svihákok. Vig operette 3 felvonásban.

Szombaton, január hó 11-én, bérlet 84-ik szám »C« — A suhancz. Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerette: Konti József.

Vasárnap, január hó 12-én, két előadás; délután 3 órakor, félhelyárrakkal: A bor. Falusi történet 3 felvonásban; este 7 és fél órakor, bérletszünetben: A Szent-Iván éji álom. Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Shakespeare.

Alphous ur. Tegnap este mutatkozott be színpadunkon Tanay utódja Szőke Sándor ifju Dumas e társadalmi színművében, mely a világhírű írónak egyik leggyaralóbb alkotása. Dumas fils lélektani problémákat vet fel ebben lélektani megokolás nélkül. A rég nem látott darab ez int e ujdonság számba ment. A közönséget különben az érdekelte, hogy Tanay utódja miképen fog bemutatkozni. Fiatal, kezdő ember még Szőke Sándor, kinek igen sok sablonosságot kell még legyőznie, míg teljesen megállja helyét a színpadon. Nem csodáljuk, hogy első felléptével nem tudta megnyerni a rokonszenvet. Hiszen Tanaynak is hosszú időn át kellett küzdenie, míg feledtetni tudta elődjét.

Szőke Sándor első bemutatkozása alkalmával elárulta a hivatottságot s már előre is garantírozhatjuk neki a teljes sikert, ha az iskolai modorosságát igyekezik levetkezni. Szigorú véleményét most még nem mondhatunk felőle. Nehéz darabban próbálkozott bemutatkozni s csak elismeréssel adózhatunk neki, hogy a debreczeni színpadon első megjelenése alkalmával is ki tudta vinni a buzditó tapsokat. Csak előre törhetetlen erélylyel és a siker nem fog elmaradni. Alakja, organuma nagyon színpadra való.

Különben is igen jó keretben történt bemutatkozása. Kias Irén, Fáy Flóra és Bartha István tehetségük javát szolgáltatták az új erő bemutatkozásához. Mind a három mesterileg játszott, mintha bemutatni akarták volna Szőkének, hogy miképen kell a debreczeni színpadon játszani.

Az új bonvivánt bemutató előadására szépszámu közönség gyűlt egybe, mely rokonszenvesen fogadta az ifju színészt. — Szolgáljon ez neki előlegül a további műképéshez.

(Sz)

Mulatságok.

Farsangi Naptár.

Január 11-én. Izs. nőegylet tea-estélye Bikában.

Január 16-án. Gazdászok tánczestélye Bikában.

Január 19-én. Asztalos ifjuság bálja a Bikában.

Január 25-én. Kereskedők bálja Bikában.

Január 25-én. Függetlenségi-Kör tánczes télye.

Január 26-án. Polgári Kör bálja Bikában

Február 1-én. Kőművesek Iparosok és segédek zártkörű tánczestélye Koronában.

Február 2-án. Bohóc-estély Bikában.

Február 5-én. Iparos-Kör bálja Bikában.

Február 15-én. Filléregylet tea estélye Bikában.

A kitánczoltatás mint becsületsértés.

Érdekes járásbírósi pör.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, jan. 8.

Egy kolozsmegyei kisebb községben történt meg ez a dolog, a melyben az illetékes járásbírósi néhány napja döntött. — Az úgynök nincsenek előkelő szereplői, de azért gyöngédtelenség lenne akár a helyet megnevezni, a hol történt, az utóbbi könnyen nyomra vezethetné a kíváncsiskodókat. Inkább adjuk csak magát az érdekelt históriát.

Ismételjük, nem elit-bálon történt az ügy. Sőt . . . Egy fiatal ember fölkerült egy hölgyet tánczra, a ki akkor, több jelenlévő előtt megkosarazta. A fiatal emberben égett a bosszu és annak kitöltésére egy ó-divatú, de fölülte durva módot választott. Később, mikor a hölgy már nem térhetett ki a táncz elől, újra fölkerült. A kisasszony kénytelen-kelletlen fölállt. Alig libbentek pár turt, az ifju tánczosnőjét ki akarta tánczoltatni a tereméből. Az ajtó nyitva volt s a szörnyű brutálítás talán meg is esik, ha más fiatal emberek meg nem akadályozzák.

A dologból pör lett. A kisasszony feljelentette a lovagiatlan fiatal embert a járásbírósnál, becsületsértés miatt. A járásbírósi a napokban tartotta ebben a tárgyalást.

A fiatalember azzal próbált védekezni, hogy ő észrevétlenül került a nyitva levő ajtó mellé, de nem akarta a kisasszonyt kitánczolni.

A bíró nem fogadta el ezt a védekezést, hanem elítélte a fiatal embert becsületsértés miatt husz korona pénzbírságra. Érdekes az ítélet indokolása. Azt mondja, hogy a kikosarazás, a menyiben többek jelenlétében történt, lehetett a fiatal embert önértében bántó dolog, de nem oly meggyalázás, hogy az utóbb következett tetten okot adott volna. A kitánczolás azonban, minthogy az a társadalmi fogalmak szerint egy hölgyre nézve a legnagyobb durvaságot jelenti, azt a köznevetségnek, esetleg súlyosabb főfogásnak teszi ki, föltétlenül becsületsértésnek veendő, s mint ilyen a büntető törvénykönyvbe ütközik.

Az ítélet, a mely, ha első e nemben. bizonyára elvi jelentőségű, sokat foglalkoztatja most az illető község lakosságát.

Különfélék.

+ Irók szokásai. Regnault fraaczia orvos érdekes cikket irt a hírneves irók szokásairól. Erős férfiaknak, mint például Hugo Viktor, Mistral, Ampère, Catulle Mendès, elegendő volt a többszöri fel s alá sétálás, hogy gondolatokat gyűjtsenek s azokat papírra vessék. Descartes és Leibniz fekvé alkották műveiket, sőt Cujas hasonfekve irt. Rossini mindig ágyában fogta el az ihlet, ugyszintén Ambroise Thomas is. Chateaubriand mezitláb sétált fel s alá szobájában s munkáját titkára tollába mondta. Schiller és Goethe dolog közben hidegvízben vagy jégben áztatták lábaikat. Gluck zongoráját a mezőre vagy a kertbe vitette ki. Bossuet meleg sapkát tett a fejére, Balzac remeteköpenyben. Gaston vörös hálókabátban, Millon gyapju köpenyben, Mendelssohn ingujjban, Sardou fekete selyem sapkában, Coppée skarlátvörös kabátban dolgozott. Lord Derby irásközben cseresznyepálinkát ivott, Cooper gummidarabot rágott, Byron apró süteményekkel tölte tele zsebeit, Gautier tömte magát, Pierre Loti illetzzerrel öntötte le magát — munka közben sok gyertyával vette magát körül.

+ Modern festés. Hogy tetszik az új képm?

— Mielőtt nyilatkozom, felelj arra, hogy így akarsz-e, vagy csak így tudsz-e festeni?

+ 20.000 tag. Ennyi ingyenes tagja van t. i. a newyorki állatvédő egyesület nemrég megalakult úgynévezett ifjusági szövetségének. oda nem számítva a 21 éven felül levő fizető tagokat, s remélik, hogy rövid időn 100.000 fog szaporodni. Ezen szövetkeznek irasos fogadást tesznek arra, hogy az állatokkal szemben jó indulattal lesznek. s az egyesületet az állatok védeimében lehet főleg támogatják. A tagok — kabátba vagy nyakkendőbe tűzhető — paizsalaku ércjelvényt viselnek. Hasonló intézkedést tervez Budapesten az Országos Allatvédő Egyesület is és az ajándékkönyve 5-ik évfolyamának kiadása alkalmával, tehát körülbelül egy év múlva indítja meg a mozgalmat, a mondott könyvecskéhez mellékelvén az ifjusághoz intézett felszólítást.

+ Bök. Az író felesége férjéhez: A mióta nőül vettél, semmit sem irtsz.

— Természetesen, mert te vagy az egyedüli gondolatom.

+ Az asbest sulyváltozása izzáson. Thiele dr. azt tapasztalta, hogy asbesttel felszerelt Gooch tégely a Bunsen lámpa lángjában való izzitáskor állandó sulyu marad, de a fuvó lámpa lángjában való erősebb izzitáskor sulya jelentékenyen csökken. Ez két asbest feleséggel anatómikailag is bebizonyította. Megfontolván azt, hogy az erősen izzó asbást vöröses színű, ami valószínűleg ferro vasának ferri-vassá való átalakulásának eredménye és mint ilyen sulyszaporodással jár, világos, hogy az asbást sulyának tényleges csökkenése nagyobb.

A bálsmokk.

Debreczen, jan. 8.

Az utcán ha látod mindig siet. Akaszásra szánt emberek nem vitt hajdanta a futár cly gyors léptekkel kegyelmet mint a hogyan ő szeli át az aszfaltot. Azt hinnéd a város háza ég, vagy legalább is a levegőbe röpkették a cárt, pedig hát csak az újságok-

hoz siet a tudósítással, mely szerint az előkészületek folynak.

Már pedig az előkészület mindig lázasan folyik, így mondják ezt talán a paradicsombeli bál előtt is. Smokk ur aztán rohan tovább. Beleütközik az emberekbe, nem veszi észre az ismerősöket, éjjel-nappal rendez, minden zsebe tele van irással, levéllel, meghívóval s minden második napon megjelenik a lapokban a kommüniké, hogy aki véletlenségtől nem kapott meghívót s arra igényt tart forduljon hozzá.

Néha fiakkereen megy de ott, is olyan izgatott, hogy majd kiugrik a kocsiból. Ha ismerősök üdvözlik, gyorsan is végeznek velük.

— Pá, szervusz, sietek, gyűlésünk van! Smokk ur így népszerű lesz, Smokk urról beszélnek a lányos házban, a zsurokon viszont ő tár fel száz apró részletet a készülő lődő szenzációkról.

Végre átmegy a közudatba, hogy nélküle nincs bál mert az sohasem szokott sikerülni, a melykbe nem avatkozott bele az ő keze. Söhajtoznak is olyankor:

— Hja mennyivel más volna, ha Smokk ur csinálta volna! Milyen fényes volt a mult kori is!

De egyszer véget ér az ő küzdése s ez a bál napján történik meg a mikor beteggé tánczolja magát, s összeállítja a névsort mert hát más úgy sem értene hozzá. Itt ismerni kell a kö z ö n s é g minden rétegét, különben nem sikerül. Másnap bekövetkezik a bál megbeszélése s rendszeren lányos házaknál gyűjti a babért, nyeri a sok dicséret szót, a mi csak az ő fényes talentumát tolja előtérbe.

Aztán fog a következő mulatság rendezéséhez, mert hát végtére is csak kell valamit csinálni! És ekkor kezdődik előről a rendezési láz — egészen hamvazó szerdáiig, mikor a bűnbánat hamuját hini fejére ő is egyben belekezd egy konyolult matematikai művelet megoldásába, a mely különféle számlák és váltók összegezéséből áll. De mindez mellékes, csak a népszerűség legyen állandó s fényes rendezői talentuma ne szenvedjen csorbát.

CSARNOK.

A felsült szerelmes.

(Vig népies elbeszélés.)

Irta: Szini Péter.

I.

Mikor még a fatu népe által fiatal Moj sának titulált arandás apja: az öreg Mojse urakodott a regálébérletben, mérvén a napról napra kevesebb foku szeszt a helység szomjazó lakóinak: akkor történt azon eddig még soha nem ismétlődött esemény, hogy a blápfalvi terjedelmes mocsár a tavaszi nagy szárazságtól teljesen kiszáradott, úgy annyira, hogy az öreg Mojse, ki azt a lépfalvi uraságtól arandásban birta, összeleire a legompásában bevettethetné buzáival.

Adott is rá az Isten olyan bő termést, melyre nem emlékezett még az öreg Vadasné sem, ki pedig a 73 ik élet igyekezett zabaratáskor elérni. Mintha csak egyenként szurták volna le azokat a sulyos kalászu buzaszárazakat, úgy meredtek az égnek s a felettük elszáradó szellőt felszem látszának venni.

nt az előké
adig láza-
a paradi-
asztán ro-
ekbe, nem
nappal ren
al, lovóllal,
apon meg-
hogy aki
ívót s arra

is olyan
csiből. Ha
végeznek

ésünk van!
Smokk ur
a zsurokon
tet a készü

hogy nél-
szokott si-
gott bele az

ha Smokk
volt a mult

széde s ez
kor beteggé

évsort mert
lt ismerni

en réteget,
bekövetke-

sen lányos
sek dicsérő

amatát tolja

alság rende

k kell vala-

elől a

ó szerdáj,

fejére ő is

matematika

y különféle

ól áll. De

úség legyen

ma ne szen

es.

fiatal Moj

reg Mojse

ven a nap-

Az egész lápfalvi határ olyan volt az évben, mintha a jószágos Isten egész gazdag tárházából küldte volna le. Volt minden kinek bőven. Alighogy csűrbe tudta takarítani a legszegényebb gazda is a nagy Isten-áldást.

Az öreg Mojse a legmagasabb nap számbeli ár ígérete mellett sem kaphatott egyetlen aratót is a helységben. Előbbvaló volt mindenkinek a magáét lemunkálni. E körülmény készleté aztán arra, hogy aratókat a felvidéki oroszok közül hozzon le. Azok kaptak rajta, mert nekik mostoha földjük van s nem termi meg a búzát, már pedig — ha mindjárt egész éven át máléke nyeret eszik is a szegény orosz — husvétra mégis csak szüksége van búzára — pászkának.

Nem is volt ám hiábavaló fáradság az öreg Mojse felrándulása a hegyi lakók közé. Apraja, nagyja, lája, örege ajánlkozott napszámosul. Maga a 70 esztendőst túlhaladt vén Kacsur Jurkó is felcsapott, pedig neki igazán nem volt szüksége rá. Kevesed magával volt. Egyetlen kis unokája: a nefelejt szemű Olenka képezte és végezte be a családtagok számát.

Kacsur Jurkó mégis vállalkozott az aratásra. Szerette volna még egyszer életében meglátni azt a szép síkságu magyar alföldet, mely nem hep-hupás, mint az ő országuké, nincsenek rajta oly meszmagasló kinövések; aztán meg — valljuk meg — szere tett volna még egyszer jölni a szép fehérségű, lágy tapintatu búzakaralásból.

Lápfalván csak elámult mindenki, mi dőn az öreg Mojse megérkezett az ő oroszaival.

Jó kedélyű, a jövővel keveset törődő, szegénységén buslakodni nem tudó nép az a felvidéki orosz. — A dologtól nem irtózik. Olyan tekintetben, akár csak az igavonó barom.

E mellett kevéssel beelégzik. Legyen meg neki az ő málékenyere, hagymája, pálinkája és dohánya: ennél nagyobb uraságot képzelni sem tud.

Az öreg Mojse könnyen kijött velök. Nem kellett azokat nógatni a munkához. Kora hajnalban már künn voltak a harmat ittas mezőn, messzehallatszó nemzeti dalokat tojva, mely oly bubánatos színezetű, hogy az ember szinte sirni tudna rajta.

Hanem a vén Kacsur csak mégis elszámitotta magát. Nem érhetta meg az aratás örömeit s nem ehetett a jó búzakaralásból. A hosszú ut fáradalma megtörte a különben is elaggott testet. Nagy betegségbe esett a vén Kacsur, melytől a halál szabadítá meg. Elkötözött az igazak honába, idehagyván a föld muló javait: búzakaralást, örömteljes aratást.

A kis Olenka, ki most már teljesen elhagyottnak érzi magát, csak meg volt többi atyafiával, míg az aratás tartott. Midőn azonban a munka véget ért s az oroszok kezdték hazafelé indulni, azt tapasztalta, hogy bizony egyik sem igyekszik őt szekerére venni. Olyan idegen hozzá mindenki, mintha nem is tartoznék a falujokhoz.

Egy reggelre arra ébredt fel, hogy egyedül áll a nagy világban. A rokonok még az éjszótét szárnya alatt megindultak szirtes hazájuk felé, a nélkül, hogy a kis leányt is elvitték volna makukkal.

Beh szomorú reggel virradt a kis Olenkára!

Az öreg Mojse elkergette a szérűről. Majd bizony ő azt engedi meg, hogy a szalmatőben üssön tanyái ez a kőfész orosz kölyök. Még felperzselné itt az egész falut. — Menjen a hazájába: itt nem talál olyan boldondra, ki magához vegye!

Csalatkozott feltévesében az öreg Mojse, mert a kis leány talált ily boldondot a Kincsesné asszonvom személyében.

(Folyt. köv.)

Vasuti menetrend

Érvényes 1901 Október hó 1-től
— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul	Vonat	Érkezik
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat 1.20 délután
P.-Ladány	8.10 este	Személyvonat 9.43 este
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat 1.50 délután
Budapest	12.36 délután	Személyvonat 8.10 este
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat 5.45 reggel
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat 9.40 este
P.-Ladány	3.37	Tv. sz. sz. 5.34 délután
Debreczen—M.-Sziget—Körösmező		
Körösmező	5.10 reggel	Személyvonat 2.08 délután
Körösmező	2.56 reggel	Személyvonat 12.41 délután
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat 10.50 éjjel
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat 4.56 délután
Szatmár-Németi	7.58 este	Tv. sz. sz. 12.03 éjjel
Szatmár-Németi	6.46 este	Gyorsvonat 8.50 este
Debreczen—Szerencs		
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat 11.21 délelőtt
Szerencs	4.01 délután	" 7.08 este
Szerencs	6.58 este	" 10.43 éjjel
Debreczen—Füzes-Abony		
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat 10.24 délelőtt
Tisza-Füred	4.21 délután	" 7.58 este
Debreczen—Nagy-Léta—Vértus		
N.-Léta—Vértus	9.35 reggel	Vegyesvonat 11.16 délelőtt
N.-Léta—Vértus	4.31 délután	" 6.18 este
Debreczen—Tisza-Lök		
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat 9.17 délelőtt
"	4.06 délután	" 7.29 este
H.-Nánásig	11.20 délelőtt	" 1.18 délután

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik	Vonat	Indulás
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz. 6.08 reggel
P.-Ladány	5.03 reggel	Személyvonat 4.00 reggel
Budapest	3.36 délután	Személyvonat 9.15 délelőtt
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat 2.03 délután
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat 7.05 este
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat 6.50 reggel
Körösmező—M.-Sziget—Debreczen		
Szatmár-Németi	8.46 reggel	Gyorsvonat 6.42 reggel
Szatmár-Németi	7.32 reggel	Személyvonat 3.45 reggel
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat 6.— reggel
Szatmár-Németi	6.45 este	Személyvonat 2.47 délután
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat 11.35 délelőtt
Körösmező	10.12 éjjel	Személyvonat 1.22 délután
Szerencs—Debreczen		
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat 5.— reggel
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat 9.03 délelőtt
Szerencs	7.53 este	Személyvonat 5.10 délután
Nagy-Léta—Vértus—Debreczen		
N.-Léta—Vértus	7.18 reggel	Vegyesvonat 5.25 reggel
N.-Léta—Vértus	3.13 délután	" 1.05 délután
Tisza-Lök—Debreczen		
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat 5.06 reggel
Tisza-Lök	6.25 este	" 2.35 délután
H.-Nánás	3.30 délután	" 1.30 délután
Füzes-Abony—Debreczen		
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat 4.18 reggel
Füzes-Abony	5.45 délután	" 11.35 délelőtt

Előfizetési felhívás!

A midőn a „DEBRECZENI HIRLAP“ január—márczius új évnegyedének küszöbén felhívjuk a nagyérdemű közönség pártfogását, kijelentjük, hogy a lap érdekessé tételére a legmesszebbre menő intézkedéseket megtettük.

A „DEBRECZENI HIRLAP“ továbbra is az esteli órákban jelenik meg s eddigi terjedelmének megtartása mellett, legnagyobb és egyuttal legolcsóbb lapja lesz Debreczennek.

Táviratokkal sürgöny-levelekkel bőven érteszünk látva. Azon leszünk, hogy a

„DEBRECZENI HIRLAP“ legyen, a mint eddig is volt:

a jog, törvény és igazságot képviselő, pártoktól és kormánytól egyaránt **független** közlöny, főkép a város és közönségének érdekeit hiven őrző helyi lap, családi olvasmányok tekintetében kifogástalan irodalmi közlöny és e mellett gyors értesítésekkel rendelkező hirlap.

Csak is nagymérvű pártfogás mellett lehetséges célunk elérése, mely abban áll, hogy olcsósága mellett is magas színvonalon álló lappal szolgáljuk a nemes város közvéleményét.

„DEBRECZENI HIRLAP“

ára számonkent 2 kr. (4 fillér)

Előfizetési ára: ==

Helyben :		Vidékre :	
Egész évre	12 korona.	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 „	Fél évre	10 „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	5 „
Egy óra	1 „	Egy óra	2 „

Előfizetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban (Csapó-utca 9 szám,) valamint Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében.

Ajánljuk a XII. évfolyamát élő lapunkat a nagyérdemű közönség pártfogásába.

Debreczen 1902. január hó.

A „DEBRECZENI HIRLAP“

szerkesztősége és kiadó-hivatala.